

LEONARD COHEN LADIES' MAN OP JAREN

De zingende treurwilg wordt hij wel eens genoemd. Veel vrolijkheid valt er inderdaad niet te rapen als je het werk van Leonard Cohen nog eens in de cd lader legt. Als er één artiest is die zijn integriteit gedurende zijn hele carrière vrijwaarde kom je ongetwijfeld bij songwriter en dichter Cohen terecht. Destijds legde ik stiekem de Lp 'Songs Of Love And Hate' in het winkelkarretje van mijn moeder. Op mijn slaapkamer ontdekte ik de poëtische maar ook duistere wereld van de zanger met de donkere stem. Later werd mijn bewondering voor de troubadour het perfecte alibi om in de vroege jaren zeventig af en toe eens op een meisjeskamer te geraken. Cohen was en is blijkbaar vooral populair bij de vrouwen. Zo ontdekte ik zijn eerdere werkstukjes op een niet onaangename wijze. In de loop der jaren verloor ik Cohen, in tegenstelling tot de vrouw(en), een beetje uit het oog. Eind jaren tachtig werd mijn belangstelling terug aangewakkerd met 'I'm Your Man'. Daarna werd het opnieuw angstvallig stil. Cohen had zich letterlijk teruggetrokken in een zenklooster in Californië. De lange stilte werd doorbroken met 'Ten New Songs' en het recente 'Dear Heather'. Voor het eerst sinds vijftien jaar kondigt de ondertussen in de prestigieuze Rock and Roll Hall Of Fame opgenomen songwriter een wellicht laatste wereldtournee aan. Straks wordt Cohen vierenzeventig en op de vooravond van het Cactusfestival concerteert de man in het Minnewaterpark van Brugge.

Hydra

Cohen, een telg uit een Pools-Russisch-Joodse familie groeit op in Westmont, een riante buitenwijk van Montreal. Vader is een welstellende zakenman in de textielbranche.

Aan de universiteit van McGill waar hij Engelse letteren studeert, ontluikt Leonards voorliefde voor poëzie. Hij speelde ondertussen ook bij de Bucksin' Boys, een country & westerntrio. Als dichter debuteert hij in 1956 met 'Let Us Compare Mythologies' en zijn tweede dichtbundel 'Spice Box' (1961) kreeg zelfs internationale erkenning. Na een korte periode op de Columbia Universiteit in New York verhuist Cohen naar Griekenland waar hij zo'n zeven jaar op en af op het eiland Hydra verblijft gedichten schrijft en twee romans aflevert, 'The Favorite Game' in '63 en drie jaar later 'Beautiful Losers'. In die periode ontstaat pril songwerk. Enkele van die songs, 'Suzanne' en 'Dress Rehearsal Rag' verzeilen in 1966 op 'In My Life' en een jaar later op 'Wild Flowers' van Judy Collins, destijds samen met Joan Baez en Bob Dylan een sleutelfiguur in de folkbeweging.

De studiodeuren zwaaien open voor Cohen. Oorspronkelijk is het de bedoeling dat John Hammond (senior), de legendarische talentschout, die eerder ondermeer Aretha Franklin, Bob Dylan en later ene Springsteen aan een platencontract helpt, de opnames regisseert. Uiteindelijk zal John Simon de productie afwerken. Niet zonder moeilijkheden, zowat elke toegevoegd instrumentale noot of achtergrondzang wordt in vraag gesteld door Cohen.

'Songs Of Leonard Cohen' is dan ook een erg sober gearrangeerd introspectief werkstuk vergeleken met de psychedelische geïnspireerde beweging die de muziekwereld destijds beheerste. Naast het overbekende 'Suzanne' prijkt op dit debuut ook 'So Long Marianne' en 'Sisters Of Mercy' dat enkele jaren later in Robert Altmans film 'McCabe and Mrs Miller' opduikt. 'The Master Song', 'The Stranger Song' en 'Hey That's No Way To Say Goodbye' behoren nog steeds tot het sterkste werk. 'Songs Of Leonard Cohen' blijft een markant werkstuk met intelligente poëtische muzikale schetsen van een wereld gedomineerd door liefde en lust en waarin het rijk geschakeerd palet van menselijke verzuchtingen en passies aan bod komt. De meeste artiesten hebben een hele loopbaan nodig om dit niveau te bereiken, al is het eerder twijfelachtig dat ze dit ooit halen. De man was dan ook al drieëndertig en zag zijn muzikale verrichtingen eerder als een verlengstuk van zijn literaire activiteiten.

De teksten, met niet zelden met expliciete verwijzingen naar het Oude Testament staan onveranderlijk centraal in Cohens werk, in zijn poëzie, romans of songwerk.

Bob Johnston

Het bleek geen sinecure om na het sublieme debuut met een gelijkwaardige opvolger uit te pakken. Het duurt dan ook vijftien maanden eer **'Songs From A Room'** wordt uitgebracht. Bob Johnston, die sinds de tweede helft van de jaren zestig met Dylan samenwerkt, springt spaarzaam om met muzikale accenten op deze drumloze langspeler die in Nashville wordt opgenomen. De producer zelf speelt piano en enkele sessiemuzikanten waaronder Charlie Daniels, die eerder dat jaar op Dylan's 'Nashville Skyline' figureert, vullen de rest in. Evenals de grootmeester steekt Cohen zijn bewondering voor countrymuziek en meer bepaald Johnny Cash niet onder stoelen of banken. Het countrygetinte 'Tonight Will Be Fine' is een opmerkelijk opgewekt nummer vergeleken met de sombere teneur van het overige materiaal. Met doffe stem en fragiele gitaarakkoorden brengt Cohen een soort naakt 'spoken word' repertoire met sobere instrumentatie. De alomtegenwoordige joodse harp, hier en daar een schrille synthesizer in 'A Bunch of Lonesome Heroes' of een kerkorgel 'The Old Revolution' versterken het melancholische karakter. In zijn geheel klinkt 'Songs From A Room' iets minder sterk dan de voorganger.

Cohen bevestigt zijn reputatie als songwriter met 'Story Of Isaac', 'The Partisan', 'Seems So Long Ago, Nancy', en 'Bird On A Wire'. Op de recente heruitgave is overigens een versie toegevoegd die totaal anders klinkt dan het oorspronkelijke openingsnummer.

'Songs Of Love And Hate' is het sluitstuk van de trilogie en is ongetwijfeld één van de meest emotionele en intense werkstukken met songs als het dreigende 'Avalanche', later magistraal gecoverd door Nick Cave. Het weemoedige 'Famous Blue Raincoat', het spirituele 'Joan Of Arc' en 'Last Years Man' waarin het historische icoon eveneens opduikt, het blijven sterke momenten. Bovendien klinkt Cohens voordracht beter dan ooit.

Phil Spector

In de jaren zeventig legt Cohen zich vooral toe op zijn dichtbundels en andere literaire activiteiten. Op het muzikale front overleeft de man met werk als **'New Skin For The Old Ceremony'**. De meer georchestreerde sound van John Lissauer betekent een afscheid van het meer stilistische werk uit de beginperiode. Vooral in Europa bouwt de poëet een hondstrouwe cultaanhang op. Met het verschijnen van **'Death Of A Ladies Man'** haakt menig fan van het eerste uur af. Over een periode van drie weken zet Cohen zich samen met de legendarische en omstreden producer Phil Spector aan de schrijftafel. Het prestigieuze opzet gaat grotendeels de mist in. Cohen zat emotioneel aan de grond in die periode na een breuk met zijn familie en de samenwerking met Spector, die zijn nietsontziende autoriteit in de studio laat gelden, loopt slecht af. In een balorige bui wil ik de sixties-pastiche 'Memories' en het burleske dronkemanslied 'Don't Go Home With Your Hard-On' met Dylan en Alan Ginsberg in het achtergrondkoor, in combinatie met de ruim negen minuten aanslepende titelsong nog wel eens door de huiskamer laten galmen tot grote wanhoop van mijn huisgenoten.

Op het einde van de jaren zestig vindt Cohen aansluiting met het werk uit de beginperiode.

'Recent Songs' betekent een terugkeer naar de beginjaren met akoestische instrumenten op het voorplan en een glansrol voor de viool van Raffi Hakopian en stem van Jennifer Warnes. De Texaanse groep The Passengers leggen subtiele maar essentiële accenten. Deze superieure zigeunerfolk met verwijzingen naar afwezigheid en onthechting toont een man die blijkbaar min of meer een evenwicht gevonden heeft na een donkere periode. Luister nog maar eens naar 'I Came So Far For Beauty'.

Na de lichtjes jazzy getinte voorganger werkt Lissauer op **'Various Positions'**, dat in de Verenigde Staten niet officieel uitgebracht wordt, een klankspectrum uit met een enigszins gedateerd akoestisch instrumentarium uit dat naadloos aansluit bij het donkere stemtimbre van Cohen. Jennifer Warnes vervult andermaal een sleutelrol in het vrouwenkoortje samen met ondermeer Anjani Thomas. Tussen de negen songs valt nagenoeg geen zwak werk te bespeuren van de meeslepende wals 'Dance Me To The End Of love', over het pastorale 'Hallelujah', nadien opgevist door Jeff Buckley en John Cale, tot het berustende 'If It Be Your Will'.

Synthesizers

Cohens tweede werkstuk uit de jaren tachtig **'I'm Your Man'** is één van zijn best verkopende. Wellicht zijn de eigentijdse instrumentatie en productie hier niet vreemd aan.

Een langs beide kanten snijdende zwaard, op zich briljante songs klinken door de dominantie van kille synthesizers en geprogrammeerde drummachines eerder ordinair. Dat is vooral opvallend bij 'First We Take Manhattan', dat voordien in Jennifer Warnes' interpretatie stukken sterker

klonk, hetzelfde geldt voor 'Ain't No Cure For Love'. Maar ondanks de introductie van de moderne techniek en bijwijlen ronduit irritante instrumentatie levert Mister Sombermans een indrukwekkende collectie af met de titelsong, 'Take This Waltz' en het ironische 'Tower Of Song'. Meteen staat de zanger terug volop in de belangstelling en in '91 brengen Nick Cave, The Pixies, REM en andere illustere fans uit de muzikwereld een gepast eerbetoon met 'I'm Your Fan', een bloemlezing van Cohen's oeuvre. Enkele jaren later doen Bono, Sting en Elton John dit nog eens over op 'Tower Of Song'. Overigens is het repertoire ondertussen zo'n slordige 1300 keren gecoverd in de meest uiteenlopende talen en muzikale stijlen. Dat is geen toeval, Cohen kan in sobere frases zaken oproepen die de verbeelding van de luisteraar uitermate stimuleren.

Zen

De songwriter resideert in een niet onaanzienlijk deel van de jaren negentig onder de naam 'Jikan' (stilte) als monnik in het boeddhistische zenklooster van Mount Baldy in Californië. Componeren gebeurt op een elektronisch klavier. De eerste resultaten van deze werkwijze zijn te beluisteren op '**The Future**' waarvan enkele opmerkelijke tracks zoals het titelnummer en 'Anthem' in de soundtrack van 'Natural Born Killers' opduiken.

Daarna wordt het wachten, lang wachten, voor de Canadees buiten de kloostermuren treedt met nieuw werk. Na zo'n negen jaar is het zover. Op '**Ten New Songs**' wordt de man geflankeerd door Sharon Robinson. De zangeres die eerder met Patti LaBelle en Ute Lemper samenwerkte en als co-auteur van 'Everybody Knows' vermeld wordt, zit deze keer iets langer met Cohen aan de schrijftafel. Naast de productie schrijft ze zowat alle songs samen met de mompelende bard en verzorgt de instrumentatie. Deze bijzonder intense samenwerking leidt tot één van de betere, alleszins hartverwarmende werkstukken. Bij iedere nieuwe plaat hoort een eigen muzikale exploratie. Deze keer staat Leonard er niet alleen voor en de voortreffelijke wisselwerking staat geheel ten dienste van Cohens poëtische visie.

Het mysterieuze 'In My Secret Life', het met diepe bromstem gezongen 'That Don't Make It Junk', een indringend epos over het gevecht tegen de drankduivel en het ontroerende 'Alexandra Leaving' vormen samen met de overige tracks een muzikaal pareltje. Tien fraaie ballades die de troosteloosheid van het dagelijkse bestaan enigszins draaglijker maken. En meer dan geslaagde, romantische rentree in het echte leven.

Vrouwen

De man wordt er niet jonger op en dat is duidelijk hoorbaar. Op zijn zeventigste brengt Cohen zijn voorlopig laatste muzikaal statement. '**Dear Heather**' klinkt donkerder dan ooit. In 'Dear Heather' schuilen weinig verholde testamentaire trekjes. De opener 'Go No More A-Roving' is een op een sentimentele jukeboxmelodie geplaatst gedicht van Lord Byron. Cohen brengt met prevelende bariton hulde aan collega-poëten. De Canadese

dichter A.M. Klein in 'To A Teacher' en in 'Villanelle For Our Time' citeert hij een tekst van zijn landgenoot Frank Scott. In 'The Faith', geïnspireerd door een oude folksong, keert de oude zanger terug naar zijn geboortegrond en de afsluiter een voortreffelijke, uit '85 daterende live-uitvoering van de smartelijke countrysong 'Tennessee Waltz' voert ons letterlijk terug naar Cohens verleden.

Een elegante 'ladies' man mag natuurlijk de vrouwen niet vergeten. 'Because Of You' is een mijmerende terugblik. Vrouwen blijken ook op 'Dear Heather' daadwerkelijk aanwezig. Naast Sharon Robinson in 'The Letters' en 'There For You' horen we de prachtige stem van Anjani Thomas die de oude dichter zowat ondersteunt in 'Undertow' en 'On That Day'. Het productiewerk wordt verdeeld tussen dit duo en Leanne Ungar.

Volgens hardnekkige geruchten zou ook een vrouw aan de basis liggen van de komende tournee. Enkele jaren geleden ontsloeg Cohen zijn voormalige manager Kelley Lynch, na ruim zeventien jaar dienst. Ze zou zo'n vijf miljoen dollar uit zijn pensioenkas hebben ontvreemd tijdens Cohens verblijf bij de monniken. Wellicht een verklaring voor de uitgebreide tournee. Hoe dan ook, voor het eerst in vijftien jaar staat Leonard Cohen die binnenkort met nieuw werk uitpakt, nog eens op een podium in ons land in het feeërieke kader van het Brugse Minnewaterpark nog wel. Volgens de laatste berichten zou dit concert uitverkocht zijn.

DISCOGRAFIE

1967: Leonard Cohen
1969: Songs From A Room
1970: Songs Of Love And Hate
1973: Live Songs ('69-'70 in Europa)
1974: New Skin For The Old Ceremony
1977: Death Of A Ladies Man
1979: Recent Songs
1985: Various Positions
1988: I'm Your Man
1992: The Future
1994: Cohen Live!
2001: Field Commander Cohen (Tour of '79)
2001: Ten New Songs
2001: Koln Live 1988
2004: Dear Heather (Columbia)
Distributie Sony/BMG

Compilaties selectief:

1975: The Best of Leonard Cohen
1997: More Best of Leonard Cohen (periode '84 tot '97)
2002: The Essential 2CD 31 tracks uit de beginperiode tot 2002)
2007: Paper Sleeve Box (eerste drie langspelers (1967-1970)

Cis Van Looy

Meer info:

www.leonardcohen.com

www.leonardcohenfiles.com